

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XLIX. De Congregatione S. Mariæ de Crescentiaco apud Mediolanum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

Onophrii, Ciacconi, ac referentibus Inno-
centio III. sed ab Vrbano II.
fuisse creatum, eundem
Rhenano, sed ex Latino
ad Baroniū, non ex
sed monasterium
tunc Lateranense
us.

o II. ex eisdem Annalibus
scribitur, hunc mem-
Congregatione S. Fregidii,
cum ex eisdem An-
fuisse canonice et mo-
netam in agro Beo-
it prædium, nuncupat
de Luzzo, non vltimum
videtur: tunc oppo-
quæ certum est, Luzzo
Lateranense immo-
nalem non ab Innocen-
niant, sed à Cælio II.
Onophrius, vel ab Hra-
ice Vaticano, illum
ens acceptum, nec
inquit, Innocentium
tum hunc ante vocat
o Rhenano vocat. A
ateranensi locum no-
lem tituli S. Crucis
ritium à mendacio tan-
e esse poterat. Dicitur
Cruce cum suam. Ex-
nasterium in Laterano
statur, ut præstat. Ca-
celestis non nisi de
allum crearet, quod præ-
de Congr. Rhenana, non
set. Dicitur autem
nononicos S. Fregidii,
& S. Marie Nouæ. Quæ
iam nunc exare in agro
lucij nuncupatur, nunc
dicitur illud prædium
in homine eius reman-
ctur Luzzo, quod illud
tum, vel per illud prædium
sibus abundans, quæ
o Bononiensium.

Innocentio III. in Mena-
8 pag. 2. ignominie Ono-
est, falsum est, & in
Onophrii de septimo
mensi, & locandam libe-
nti cap. 3. Quod auctoritas
um S. Potentianæ cano-
tum id esset, Onophrii
lituri identitatem, per
falsum esse suspicari

Hum ex canonico Lateranensi assumptū scri-
bitur præter Onophriū, Signius de Regno Italiae
lib. 1. sub anno 1198. Ciacconius in Innocentio
III. Volterranus lib. 21. Ioannes Baptista de Ca-
nalicis, & nouissime Laurentius Cherubinus in
Bibliotheca Innocentio III. quibus magis fides
adhibenda est, quā Annalibus Saluatoriensibus.
Dante in eisdem reputandum est, quod de
S. Guarino Cardinali, & Episcopo Præfati-
o ex eisdem Annalibus committuntur, il-
lum ex canonico Rhenano assumptum ad dig-
nitatem Cardinalatus, & Episcopatus Præfati-
conuentionem enim verum est, illum in Ecclesia
Catholica Bononiensi tunc regulari clericum
fuisse, deinde ut strictiori sub regula vitam in-
tercederet, Mortariense monasterium magna tunc
sanctitatis fama redolens contendisse, id enim,
præter quod vltimissima illius monasterij tabu-
lata testantur, comprobatur electio à Papiensibus
de dicto Guarino in illorum Episcopū commu-
ni consensione facta, de qua nullus hæsitat, nec
etiam ipse Mozzagrus, attestantibus vno ore
Iustitiam Papiensibus, qui de illius Ecclesia: Epi-
scopi scripserunt, nam quomodo tam vnanimi
consensu in vno conuenissent, non optimè per-
fectum non sumus, & probatum: aut quomodo
consulset, vel probatum habuissent, qui inter eos,
vel apud illos nunquam stetit, sed nec ab illis
aliquando visus fuisse: quid etiam opus habu-
isset præfati quære, ad Episcopale digni-
tatem recusatam, si non inter Papienses, sed a-
pud Bononienses tempore illius electionis præ-
sente fuisse?

Quomodo quæ de Episcopis Bononiensibus, præ-
sertim de Gerardo Gisla ex eisdem Annalibus
efficitur, quos non Rhenanos, sed vel S. Ioannis
innotuit, vel S. Victoris canonicos fuisse certè
certum liquet.

Hæc loquas, quàm animo statuerā, prosequi
coactus sum, tum propter nonnullos, qui auto-
ritate prædictorum Annalium freti, non pauca
contra veritatem effundunt, tum ad cuiusdā au-
toris imposturā retegendā, & reuincendam, qui
et S. Guarinum à Canonicis Mortariensibus ad
Rhenanos transferret, librum Alphonsi Ciaco-
nij de summis Pontificibus corrupti, dū post pa-
giam 174. subdit nonnullis paginis auctoris, a-
liis loco illarū v. posuit, quo fit, ut eiusdē libri eo-
dē anno, & loco ab eodē impressore, & sub no-
mine eiusdē auctoris impressa exemplaria diuersa
habeamus, in quorū altero B. Guarinus inter ca-
nonicos Mortarienses, altero inter Rhenanos re-
feratur: quanquā qui signentū meditatus est,
Deus volente, citationem ex Augustino Ticinense
de auctore posita reliquerit, quæ fraudē retexit, cū
Augustinus Ticinensis, ex quo Surius, & ipse Ci-
acconius, B. Guarinū nō inter Rhenanos, sed inter
Mortarienses ponat, quod si rē diligenter attēdas,
et alij eius loci factum reperies, maximè vbi de

Honorio II. & de Lucio II. agitur; nam post pagi-
nā 359. subditur tione notato literis H h, in
quo de Honorio II. autor scribit, illum canonicū
Lateranensem fuisse, aliū reposuit, in quo Rhe-
nanum fingit, non aduertēs in pagina immedia-
tè præcedenti nu. 358. expressè scriptum: *Lambertus
de Fagnano Canonicus Regularis Lateranensis.*

Tandem hæc congregatio euerit monasterio
S. Marie de Rheno ab exercitu Ioannis Galeatii
Ducis Mediolanensium, amissis etiam monasterij
S. Potentianæ, & S. Marie Nouæ, & alijs circa a-
num 1418. vel sub anno 1430. in Francisco Ghis-
lerio vltimo eiusdem congregationis canonico,
& Priore S. Saluatoris Bononiæ eodē anno 1430.
defuncto, extincta est, ipso monasterio Saluatori-
ensi canonicis Ambrosianis, siue Ilicitanis di-
uersi habitus & obseruantie, nuper sub Grego-
rio XII. institutis, per Martinum V. concessis, qui
illud in caput suæ ipsorū cōgregationis exeret.

CAPVT QVADRAGE-
SIMVM NONVM.
*De Congregatione S. Marie de
Crescentiacoujxta Mediola-
num.*

IN Mediolanensi agro ter-
tio circiter ab vrbe milliario,
in loco, qui Orientem ver-
sus Crescentiacum vulgò
Crescenzago nuncupatur,
existente Oberto Archiepi-
scopo Mediolanensi circa an-
num Christi 1140. Quidam vir nobilis religio-
sus, & diues, Ecclesiam in honorem B. Virginis
Dei Genetricis ædificauit, quam attributis præ-
dij, ac redditibus locupletatam, canonicis regu-
laribus regendam obtulit. Primus enim canoni-
cæ Præpositus fuit Dominus Otto de Morbiji
nobilis Mediolanensis, sub quo, vt etiam sub a-
lijs, qui eidem in regimine successerunt, canoni-
cæ disciplinæ vigor adeo resplenduit, vt in Cong-
regationem complurium Collegiorum illud
Collegium breui excreuerit, ac in eo viri doctri-
na, & vitæ integritate præclari non pauci florue-
runt, qui ad gradus Episcopales, ac etiā Cardinali-
tios fuerunt assumpti, & licet dictum monasteriū
hostili inuasione semel totum flagrauerit, & varia
dispensia, & vastationes successibus temporum
nō semel sustinuerit, quibus ferè omnia illius au-
thentica monumenta perierunt, & ob hæc cau-
sam non possit integer Catalogus locorū dictæ
Congregationis inueniri: adsunt tamē veridicæ
& authenticæ scripturæ, ex quibus constat, illud
fuisse olim caput non ignobilis Congregationis
secundum propria statuta viuētis, cuius Prælati
ad ipsum monasterium S. Marie de Crescentia-
co singulis annis in mensē Maij ad celebrandum

13. 11.

R r Genec.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Generale Capitulum conueniebant. Monasteria prædictæ Congregationis, quæ ex illius ruinis erueri potuimus, hæc fuerunt.

Primum ipsum monasterium S. Mariæ de Crescentiaco, cuius Præpositus erat caput totius Congregationis.

II.

Secundum sanctæ Mariæ de Cella prope Ianuam in loco qui dicitur S. Petri de Arena. Huius monasterij Præpositus reperitur fuisse quidam Dominus Simon, antea Præpositus sanctæ Mariæ de Crescentiaco, circa annum 1200. unde apparet fuisse monasterium satis vetustum. Verum combusto monasterio de Crescentiaco, & canonicis desinito, soluta congregatione, etiam illud monasterium canonicis paulatim est desitutum, & aliquando per Sedem Apostolicam monasterio S. Benigni de Capite Phari prope Ianuam Ordinis S. Benedicti unitum, ita namque in libro taxarum Cameræ Apostolicæ notatum inuenio: Nota, quod monasterium S. Mariæ de cella extra muros Ianuenses Ordinis S. Augustini valoris centum florenorum unitur monasterio S. Benigni: & paulo post additur, nota, quod monasterium S. Benigni de Capite Phari est incorporatum monasterio S. Hieronymi. Cæterum cum ipsum monasterium S. Benigni à monasterio S. Hieronymi sit separatum, ac etiam monasterium ipsum S. Mariæ de Cella à monasterio S. Benigni, nescio an dictæ uniones aliquando effectum fuerint fortiter. Illud monasterium nunc tenet Eremitæ Augullinenses, qui circa annum 1500. illud obtinuerunt, consentientibus canonicis regularibus, donec in eo regularis vigeret obseruantia, & ea cessante, locus ad ipsos canonicos reuertetur. Ita Augustinus Ticinensis in Dilucidario par. 1. fol. mihi 31. & par. 3. quæ est de vita S. Augustini titulo 9. in tabula, vbi dicit, extare de hoc instrumenta aperiissima, quæ quoniam ego non vidi, apud illum sit fides.

Tertium S. Georgij de Brinate prope Ticinum, in agro tamen Mediolanensi, quod Urbanus Papa huius nominis III. ex nobili familia de Crebellis in suo alodio paterno fundauit circa annum humanæ salutis 1180. & bona parte paternæ hereditatis, ac alijs etiam prædij pecunia emptus, & redditibus plurimis attributis dotauit, & priuilegijs munitum Præposito, & canonicis de Crescentiaco regendum tradidit iuxta institutionem, & regulam dicti illorum monasterij, prout constat ex priuilegio, cuius hic exemplum pro teste subiicitur:

Vrbanus Episcopus seruus seruorum Dei, Dilecti filij Præposito, & fratribus de Crescentiaco salutem & apostolicam benedictionem. Cum vitæ apostolice nimis sit fragilis, & caduca, ad futuram vitam nos conuenit de fidelij anhelare, quæ non nouit occasum, & bene merentibus præbet gaudia sempiterna. Sane si ex suscepta administrationis officio tenemur alios ad opera Charitatis inducere, eum nos ipsos bonum præstare debemus

exempli, ut efficiatur nostra prædicta, si autem fuerit opere comprobata. Ea propter dilecti in Domino filij consideratione supernæ retributionis indulti, Ecclesia sancti Georgij de Brinate, quæ in alodio nostro paterno fundata est, & omnibus possessionibus distincta, vniuersas possessiones siue à Monachis de Charon, excepto Partu, & gloria, siue à Monachis S. Vincentij, militibus de Archimate, vel à militibus de Dugnum, sicut in instrumentis factis de hiis continetur, & possessiones etiam, quæ apud locum ipsum de Brinate Germani nostri quiescit nobis, & liberis dimiserunt, & possessiones insuper, quæ apud Casale compertæ sunt, sicut in instrumentis aut beneficiis continetur, Lapide perpetua duximus concedendas, ut eadem Ecclesia sit canonice Regularis.

Statuimus igitur, ut de Collegio Ecclesiæ vestre sit in ipsa Præpositus, & tantum canonicorum numerus, quantum de facultatibus ipsius Ecclesiæ possit commode sustentari. Et ut in ipsa Ecclesia S. Georgij ordo canonicus secundum Dei timorem, & B. Augustini regulam, etiam institutionem vestram perpetuo temporum inuicem libere obseruetur, & ut vnus presbyter illius Ecclesiæ ad hoc sit omni tempore specialiter deputatus, ut nominatus parentum, & domesticorum nostrorum, & pro alijs fidelibus defunctis, necnon etiam pro salute ipsius singulis diebus, quibus de generali consuetudine conuenienter id facere possit, missarum solemniter. Præposito autem præfate Ecclesiæ, qui pro tempore fuerit, decedente, fratres eiusdem Ecclesiæ de ipsi, & ceteri eiusdem reperiunt fuerint, aut de Collegio ipsius vestrum sibi Præpositum eligendi liberè habeant facultatem: ita tamen, ut electus à Præposito, quæ Ecclesiæ vestre pro tempore fuerit sicut canonicum est, libere confirmari. Statuimus etiam, ut eadem Ecclesiæ, Georgij de Ordinis obseruantia Ecclesiæ vestre, siue ipsa matri respondeat, eique debitam obedientiam exhibeat, & honorem, & Præpositus Ecclesiæ vestre in Ecclesia illa correctionem habeat Regularem, ut etiam, ut fratrum eiusdem Ecclesiæ S. Georgij, si quando defuerint, supplere teneatur aliorum subrogatione deservit. Verum ut fratres illius Ecclesiæ liberè obsequij possint vacare diuini, & regularem ad idem obseruare, ipsos & eorum Ecclesiam ab omni munditiane Curie, & Dairagi plebium aut citate, quæ dicitur Dominio, & aeminentis, eximiam, & ab omni gravamine Mediolanensis Ecclesiæ liberam decernimus, & communem. Itaque prædicti plebium quilibet aut aliquando sibi in Ecclesia illa vendicare, aut Mediolanensis Ecclesiæ in ipsa exaltationem quolibet extorere minime liceat, eo duntaxat excepto, quod Mediolanensi Archiepiscopo annuum libram centam nomine census in ipsa Ecclesia S. Georgij referamus, ut ab eorum canonicis ipsius Ecclesiæ oportuna deservient auxilium in suis necessitatibus impendant. Si vero archiepiscopus eandem Ecclesiam contra statum nostrum malitiosè aliquo tempore inuolauerit, ex tunc eandem solum in alijs, sed etiam in soluitone census à perscriptione ipsius exemptam fore statuimus, & si sit ecclesiam suam ad ius, & proprietatem Romana Ec-

Brinate, quod refertur quod curat litas er mis, & pauperum cessisset crym p meci Di meis, iul lum in h ferual, redixit tritium eto obe nit, vt pi set aperit, buit, qu dem Ti videntur congreg fleuiffe, confiteb. Dem re solut Lateran

quam di dine D. parbit. Iephus M phridum canonic Marco E gora in I propagat stini, seu nasterial mentioni defereba scapulari de Bono element apud illi alibi par

capitulum in ecclesia nostra liber et deuoluerunt.
 Ceterum autem nostris. Et cum hereditas tua patro-
 natus in ipsa ecclesia referantur, ut cum in suis iusti-
 tici defendere uoluerint: non tamen ut in ipsa quid-
 quam sine alio vendicare debeant, nisi quod Ecclesia
 non fuerit in eisdem iusticiis secundum sacro-
 rum Canonum statuta debentur, uidelicet ut si quis co-
 rram ad canonicos fratrum eiusdem Ecclesia S. Ge-
 orgij aliquando transire uoluerit, in consorium illo-
 rum recipi debeat, nisi si uerget ad inopiam, non ex de-
 bito, sed ex gratia Chariuati ei secundum facultates
 ipsius adhibendum conferatur. Vt igitur constitutio no-
 stra super hiis inuolubulum firmitatem obtineat, sub in-
 fringere autem, vel in aliquo diminueri, sed omnia si-
 cut per adha fuerit, futurum temporibus obseruentur. Si
 quoniam in locum nostra Constitutionis paginam temere
 uoluerit per se ipsum, indignationem omnipotentis
 dei, et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se
 noverit incursurum. Datum Verona 7. Calend. Decemb.
 anno pontificatus anno primo. Hoc monasterium
 post varios casus cum esset clericis secularibus
 per aliquot annos commendatum, nostrae Congre-
 gationis fuit unitum, sicut lib. sequenti dicemus.

III. Quartum S. Mariae de Cumignago in Nouari-
 ensi Episcopatu, cuius reperitur fuisse Praepositi
 quidam Dominus Ambrosius canonicus
 monasterij de Crecentiaco, referente Ioanne
 Philippo nostro in Chronicis lib. 3. cap. 38. quem
 tamen reprehendit Carolus à Basilica Petri No-
 uariae Episcopus in sua Nouaria, quod hoc mo-
 nasterium ad Verbani ripam prope Bauennu statu-
 erunt, eum potius in Vicariatu Burgi Mancerij sta-
 tuendum esset, ubi loci, ubi Comitiu dicitur, u-
 bi antiquum Praeposituram canonicorum regu-
 larium sub titulo S. Spiritus extitisse uetera qua-
 si monumenta nunc etiam demonstrant. Veru
 non idem esset monasterium, de quo Ioannes Phi-
 lippus, cu eo, qui Comitiaci in Vicariatu Burgi
 Mancerij extitisse dignoscitur, mihi incompertu,
 maxime quod alterum illorum titulo S. Mariae,
 alterum S. Spiritus appellatum inueniatur, quare
 in corrigendis est Ioannes Philippus, non solum
 quoad locum, uerum etiam quoad titulum Ec-
 clesiae corrigi debet.

Quintum S. Mariae de Marcellengo, cuius cer-
 tum locum reperire non potui, nisi quod fuit mo-
 nasterium Congregationis canonicoru Crecen-
 tiaci, & illius Praepositus fuit quidam D. Progetius
 inter Praepositos ipsius monasterij de Crecentia-
 co, referentibus Ticinensibus, & Ioanne Philippo in
 Chronica loco proxime citato, qui Ticinensibus ait
 hanc Praeposituram sub Lucio II. Praeposituram te-
 nuisse, sed pro Lucio II. Lucius III. reponendus.

Floret dicta congregatio potissimum circa
 tempora Urbani Papae III. & aliquot annis po-
 stea, quibus temporibus habuit viros insignes D.
 Thomam, & D. Albinum S. R. E. Cardinales, Ia-
 cobum de Clusiani Praepositum S. Georgij de

Brinate, de quo illud memoria dignum proditur,
 quod refert Ioannes Philippus noster lib. 7. c. 14.
 quod cum esset vir magne sanctitatis, & libera-
 litatis erga pauperes, quodam tempore magne fam-
 is, & sterilitatis omnia, quae habere poterat,
 pauperibus distribuebat, unde cum quadam die ac-
 cessisset ad eum quidam rusticus pauper, & cum Ia-
 crymis procedens ad pedes illius diceret, miserere
 mei Dne Praeposite, en fame morior cum filiis
 meis, iussit Procuratorum frumeti, quod solum
 in horreo pro necessario victu canonicorum
 seruabatur, pauperi dari, & renuente Procurato-
 re, dixit ei, Vade, spero enim in Domino, quod
 triticum in horreo preparatum inuenies, qui dicto
 obediens iuit, & horreum adeo plenum inuenit,
 ut pra quantitate frumenti ostium non posset
 aperiri, & alios plures Praepositos insignes ha-
 buit, quorum catalogum, licet non integrum, ij-
 dem Ticinensibus, & Iacobus Philippus describit.
 videntur autem Praepositi monasteriorum dictae
 congregationis non perpetui in suis monasterijs
 stetit, sed de vno ad aliud monasterium transire
 conueiisse.

Demum haec congregatio nescio quo tempo-
 re soluta est, duobus illius monasterijs nostrae
 Lateranensis unitis.

CAPVT QVINQVAGE-
 SIMVM.

De Congregatione Canonicorum
 Regularium D. Marci apud
 Mantuam.

Vit etiam in ordine Canoni-
 co Congregatio, quae nostro
 seculo excidit, quaeque à pro-
 prio capite S. Marci de Man-
 tua vocabatur, quamquam re-
 centius nouus ordo canonicoru
 ab Augustiniano distinctus,
 quam distincta congregatio canonicorum in or-
 dine D. Augustini vocari posset, ut ex dicendis ap-
 parebit. De hac Congregatione multa scribit Io-
 sephus Mozzagrugnus post Augustinum Mam-
 phridum, & Ioannem Baptistam Signiu, nempe
 canonicos dictae cogregationis fuisse de illis à D.
 Marco Euangelista in Alexandria, & ab Herma-
 gora in Ecclesia A quiteiensi institutis, & ab illis
 propagatis, fuisse etiã canonicos ordinis S. Augu-
 stini, sicut sunt, & fuerunt alij cathedrales, & mo-
 nasteriales clerici (illi verbis vtor). Tertio illoru
 mentione habitã fuisse ab antiquis. Quarto quod
 deferrebat scapulare super rochetto ad modum
 scapularis canonicorum regularium S. Saluatoris
 de Bononia, & hoc dicere Ioannem Andream in
 elementina prima de electione, & alia plura, quae
 apud illum lib. 1. fol. 36. 46. 53. 58. & lib. 3. fol. 33. &
 alibi passim legi possunt. quae illius pace volun-